

«Сунтаар улууһа (оройуона)» муниципальнай оройуон
«Б.Г. Игнатьев аатынан Дьаархан орто үөрэхтээһин интернат- оскуолата»
муниципальнай бюджетнай уопсай үөрэхтээһин тэрилтэтэ
Оскуолаҕа киириэн иннинээҕи бөлөх

БЫРАЙЫАК
«Баай Барыылаах Байанай»
Орто бөлөх

Иитээччи: Игнатьева Т.Н.

Дьаархан, 2024 үөрэх сыла

«Баай Барыылаах Байанай» бырайыак, орто «Күнчээн» бөлөх

Бырайыак көрүнгэ: кылгас болдьохтоох, информационнай-познавательнай, творческой.

Бырайыак кыттыылаахтара: оҕолор, төрөппүттэр, иитээччи.

Бырайыак сыала: Оҕолору норуот үгэстэригэр олобуран булт абыланын кытары билибиннэри.

Бырайыак соруктара:

- Булт сизэрин-туомун кытары билибиннэри;
- Төрөөбүт айылбаа тапталы, харыстабылы инэри;
- Уол оҕону эр киһили иитиигэ сүрүн болжомтону ууруу;
- Булт араас албаһын билибиннэри;

Уратыта: Ханник бабарар норуот төрүт культуратын, искусствотун билэр, киэн туттар, сайыннаар буоллабына бу норуоту атыттар кэрэхсир, ытыктыыр буолаллар. Норуот муударана, үйэлэргэ муспут баай үгэһэ, айар дьоруу, талаана көлүнэттэн көлүнэбэ бэриллэн истэбинэ биһиги төрүт культурабыт сүппэккэ, кэхтибэккэ салгы сайдар кыахтанар.

Ордук уол оҕону айылбаа сыһыаран, Саха төрүт үгэстэригэр тирэбирэн, олоххо дэгиттэр бэлэмнээх, инникигэ сыаллаах-соруктаах буоларга үөрэтии, өбүгэлэрбит тыйыс тымны дойдуга хантан да көмөтө суох анардас айылбаны кытта алтыһан киһи – хара буолан олорон кэлбиттерин, ол эбэтэр Саха омук айылбаа ордук чугаһын өйдөтүү, төрөөбүт дойдуга тапталы инэри – бу биһиги көлүнэни үүнэр ыччакка, кэлэр көлүнэбэ инэрэр ытык иэспит буолар.

Билигин сайдыылаах кэмгэ оҕо ыраас куттаах, айылбаны харыстыыр, чөл олоҕу тутуһар буола иитилиэхтээх. Аныгы кэм оҕото суотабай телефонна аралдьыйан айылбаны кытта алтыспат буолла. Ол түмүгэр оҕо саха норуотун төрүт дьарыгын - бултааһын туһунан билбэт буолла. Булт үөрэбэ (ордук уол оҕону) иитэргэ-үөрэтэргэ туһалаах, кэлин оҕолор олохторугар туһалыа ди саныбын.

Күүтүллэр түмүк: Обону кыра сааһыттан сиэри-туому тутуһуннара төрөөбүт норуотун үтүө үгэстэригэр уһуйдахха сахалыы чөл куттаах, төрөөбүт норуотугар, ийэ сиригэр бэрэниилээх, билиилээх-сайдылаах киһини иитэн таһаарыахха сөп.

Бырайыак түһүмэҕэ:

1. Бэлэмнэнии чааһа:

- Бырайыак былаанын оноруу.
- Матырыйаал хомуйуу.
- Булт, сиэр-туом туһунан литературалары үөрэтии.
- Төрөппүт мунһаҕар бырайыагы билиһиннэрии.
- Тереппут муннугар стедэлэри, папка-передвижкалары иилии.
- Булт, сиэр-туом ис хоһоонун үөрэтии;
- Норуот үгэстэриттэн обону иитэр-үөрэтэр ньымаларын мунһуу, үөрэтии.
- Мунһууллубут опуту тумуу.

2. Сурун чааһа:

- Араас кыыллар тустарынан хартыыналары керуу.
- Булт тэриллэрин кытта билсирии.
- Булчуттар тустарынан уус-уран айымньылары кытары билсирии, хобоон уерэтии.
- «Мин аһам-булчут» диэн темаҕа сэбэргэтии.
- Дидактической оонньуулар: «Ким кутуруга?», «Ханнык кыыл суолай?», «Хартыынаны хомуй», «Ханнык кыыл туутэй?», «Ордугу бул».
- Хамсаныылаах оонньуу: «Сонор», «Балыксыттар», «Бере уонна кубах», «Эбэ» уо. д. а.
- Презентация керуу «Байанай»
- Бырайыак тиэмэтинэн таабыраннары таайыы.
- Бырайыак тиэмэтинэн иллэн кэмнэ уус-уран айар үлэлэр «Булчут», «Ситэрэн биэр» уо.д.а.

- «Байанайга бэлэх» оџолор сири-дойдуну аьаталларыгар алаадьы астааьына.
- «Куобахха туьах иитии» ойуурга тахсыы.
- Оџолорго уонна төрөппүттэргэ дьииэџэ сорудах – араас матырыйаалтан поделка оноруута.

Төрөппүттэри кытта үлэ:

- Бырайыак тиэмэтинэн информацийнай стендэлэри төрөппүт муннугар тэрийии.
- Араас матырыйаалтан поделка оноруута.

3. Түмүк:

- Оџо уонна төрөппүт үлэтин быыстапкатын бэлэмнээһин уонна тэрийии.
- Ыытыллыбыт тэрээһин тустарынан хаартыскалары оноруу.
- Презентация «Баай Барыылаах Байанай»

Бырайыак түмүгүнэн:

1. Тыл сайдыытыгар араас кыылылары уонна бултка туттар маллары кытта билистилэр уонна санара үөрэннилэр.
2. Оонньуу ненүө билбит булт керунун билсэн оџолор бэйэлэрэ оонньуулар.
3. Оџолор араас кыылылары уруьуйдаатылар, сыбаан онордулар.
4. Оџолор төрөппүттэрин кытта дьииэџэ сорудахтары бэлэмнээтилэр.
5. Оџолор, төрөппүттэр бырайыакка көхтөөхтүк кытыннылар; араас айылба матырыйаалыттан поделка онордулар.

Хамсаныылаах оонньуулар

«Байанайга бэлэх» оболор сири-дойдуну аьаталларыгар алаадьы астааьына.

НОД.

Выставка

«Куобахха тувах иити» ойуурга тахсыы.

